

Borba protiv rodno zasnovanog nasilja

Uprkos napretku postignutom u oblasti rodne ravnopravnosti u Bosni i Hercegovini (BiH) – uključujući sveobuhvatan zakonski okvir i unaprijeđene specijalizirane usluge za žrtve nasilja u porodici – diskriminacija i nasilje zasnovani na spolu i dalje su veoma izraženi i u javnom i u privatnom životu u BiH. Nasilje ne pogađa samo žene pojedinačno, već podriva i dobrobit društva u cjelini.

Misija OSCE-a u Bosni i Hercegovini (Misija) prepoznaje da je rodno zasnovano nasilje prepreka sigurnosti i bezbjednosti svih građana i građanki BiH, pa je stoga prioritet Misije jačanje institucionalnog odgovora na rodno zasnovano nasilje (RZN) u BiH – kao na pojavu koja je prilično raširena i često biva neprijavljena.

Činjenice i podaci (OSCE-ovo istraživanje o dobrobiti i bezbjednosti žena, 2019)

Rasprostranjenost:

- gotovo svaka druga žena u BiH doživjela je neki oblik zlostavljanja od

svoje 15. godine,

- 84% slučajeva nikada nije prijavljeno,
- 38% žena u BiH doživjelo je psihološko, fizičko ili seksualno nasilje,

- svaka treća žena doživjela je [seksualno uznemiravanje](#), a samo 2,6% slučajeva je prijavljeno policije,
- podaci o femicidu su nedosljedni. Broj slučajeva raste (sa 16 slučajeva u 2021. i 2022. godini na [35 slučajeva u 2023. i 2024. godini](#)). Polovina počinitelaca su sadašnji ili bivši partneri.

Zakonodavni okvir

Bosna i Hercegovina je potpisnica [Konvencije o eliminaciji svih oblika diskriminacije nad ženama](#) (CEDAW) i [Konvencije Vijeća Evrope o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici](#) (Istanbulska konvencija).

BiH je razvila sveobuhvatan zakonski okvir za prevenciju i eliminaciju nasilja u porodici. Oba entiteta i Brčko Distrikt BiH (BD) imaju zakone o zaštiti od nasilja u porodici.

Poboljšani Zakon o zaštiti od nasilja u porodici i nasilja nad ženama u Federaciji BiH usvojen je 2025. godine. Ostalim oblicima RZN-a se i dalje posvećuje nedovoljna pažnja u zakonodavnom okviru.

Krivični zakoni u Republici Srpskoj, Federaciji BiH i Brčko Distriktu BiH su u velikoj mjeri usklađeni s Istanbulskom i [Lanzarotskom konvencijom](#).

Oba entiteta usvojila su strategije za borbu protiv nasilja u porodici, uključujući Strategiju FBIH za sprečavanje i borbu protiv nasilja u porodici 2024 – 2027.

Ključni izazovi

- Patrijarhalne norme i stereotipi, dodatno ojačani porastom otpora prema pravima žena i rodnoj ravnopravnosti;
- Fragmentiran pravni i institucionalni sistem, što rezultira nejednakim pristupom zaštiti i uslugama podrške za preživjele;
- Nedostatak standardizacije odgovora na RZN u različitim regijama, sektorima i institucijama;

- Nedostatak institucionalnih politika izgradnje kapaciteta o RZN, koje se uglavnom finansiraju iz donatorskih sredstava;

- Nedovoljna koordinacija među službama prve reakcije, kao i izostanak pristupa usmjerenog na preživjele – uključujući prekomjerno oslanjanje na svjedočenje žrtava – što dovodi do sekundarne viktimizacije. To, uz blage kazne, uzrokuje nizak nivo povjerenja preživjelih u sistem;

- Rizične grupe: žene s invaliditetom, Romkinje, žene iz nacionalnih manjina, migrantkinje i druge žene iz ranjivih grupa.

Uloga Misije

Uloga Misije usklađena je s OSCE-ovim sveobuhvatnim pristupom sigurnosti, stabilnosti i održivom miru, kao i ostalim relevantnim obavezama, uključujući [Odluku Ministarskog vijeća br. 4/18 o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama, OSCE Akcioni plan za promociju rodne ravnopravnosti iz 2004. godine](#), i zasnovana je na mandatu Misije.

Zajedno sa institucijama, parlamentima, političkim strankama i organizacijama civilnog društva, Misija radi na unapređenju institucionalnog odgovora kako bi se ženama osigurala zaštita od nasilja, a počinitelji pozvali na odgovornost. Konkretnije, Misija:

- vodi koordinaciju ključnih aktera radi [razmatranja i praćenja napretka u implementaciji obaveza za unapređenje institucionalnog odgovora](#);
- sarađuje s parlamentarnim komisijama na jačanju njihove nadzorne uloge;
- izrađuje analize i daje komentare na zakone i strateške dokumente nadležnim ministarstvima i institucijama, zagovarajući veću usklađenost zakonodavnog okvira s međunarodnim standardima o sprečavanju nasilja nad ženama;
- sprovodi istraživanja i razvija edukativne materijale o RZN, uključujući rezultate praćenja sudskih postupaka u predmetima nasilja u porodici širom BiH;

- podržava implementaciju zakonskih rješenja na lokalnom nivou putem terenskih ureda i uz učešće aktera na kantonalnom, gradskom i općinskom nivou – gdje se odgovor na nasilje zapravo i odvija – kako na strateškom, tako i na praktičnom nivou;

- sprovodi kampanje podizanja svijesti, posebno u tokom 16 dana aktivizma protiv rodno zasnovanog nasilja i Međunarodnog dana žena, koristeći ove datume za promociju rodne ravnopravnosti, prava žena i prevencije RZN.

Obaveze preuzete tokom koordinacionih i tematskih sastanaka rezultirale su [usvajanjem novih zakonodavnih rješenja](#) i inkluzivnijim konsultativnim procesima prilikom izrade relevantnih podzakonskih akata.

Za više informacija
skenirajte QR kod.

Misija OSCE-a u Bosni i Hercegovini
Fra Anđela Zvizdovića 1, UNITIC Toranj A
71000 Sarajevo
Bosna i Hercegovina

Tel: +387 33 952 100
Fax: +387 33 442 479
press.ba@osce.org
<https://bih.osce.org/>

Pratite Misiju OSCE-a u BiH

